

Cultuurkoers
Kadernota Cultuurbeleid Roermond

2010-2014

december 2009

Inleiding

Op 1 december 2008 adviseerde de commissie Welzijn het college positief over "Cultuurkoers", de startnotitie voor het cultuurbeleid voor de gemeente Roermond. Dit was de eerste stap in het proces voor het ontwikkelen van een lange termijn visie op het gebied van cultuur.

In de startnotitie zijn kansen aangegeven voor cultuur op economisch en maatschappelijk vlak. Deze zullen verder uitgewerkt worden in nieuwe kaders voor de komende jaren. In de voorbereiding naar deze notitie zijn drie gesprekken gevoerd met "het veld". De thema's waren de culturele infrastructuur, cultuureducatie en amateurkunsten en de laatste bijeenkomst had als onderwerp diversiteit. De verslagen van deze gesprekken zijn als bijlage toegevoegd en hebben gediend als input voor deze nota.

Op 18 augustus 2009 heeft het college van B&W de concept kadernotitie vrijgegeven voor inspraak. Als onderdeel van de inspraak heeft de commissie Welzijn haar zienswijze kenbaar gemaakt. Op 15 oktober is een debatavond georganiseerd met culturele ondernemers in Roermond. Het verslag van deze geanimeerde avond vindt u in de bijlagen. Er is één schriftelijke zienswijze ontvangen van de Stichting Samenwerkende Muziekgezelschappen. Veel van de reacties zullen uitgewerkt worden in de uitvoeringsnota. Enkele hebben betrekking op de kaders van het cultuurbeleid en zijn conform verwerkt in deze nota.

In de startnotitie is een weergave gegeven van de toenmalige stand van zaken van de culturele infrastructuur. Ondanks het feit dat de startnotie nog van een relatief recente datum is, is er toch alweer het een en ander veranderd. De Raad heeft inmiddels ingrijpende besluiten genomen met betrekking tot de toekomst van de cultuur in Roermond. Door de oprichting en aanzet tot programmering van het Cultuureiland ECI en de nieuwe richting in het museumbeleid zal er een heel nieuwe koers gevaren gaan worden in cultureel Roermond. In deze kadernota willen we richting geven aan de toekomst van cultuur. De besluiten die reeds genomen zijn hebben invloed op de uitgebreide beschrijving die in de startnotitie is opgenomen over de culturele infrastructuur. Als bijlagen zijn samenvattende beschrijvingen opgenomen uit de besluitvorming over het Museumbeleid, het haalbaarheidsonderzoek ECI en het raadsbesluit over het poppodium.

De ontwikkeling van de ECI, waarbij het Rijksmonument ECI-complex wordt herbestemd met culturele en cultuur-educatieve functies, heeft vergaande gevolgen voor de culturele infrastructuur van Roermond. Het project is opgenomen in de vastgestelde regiovisie voor Midden-Limburg als project gericht op het versterken van de regionale "Culturele fysieke infrastructuur". Het project kan daaraan een enorme impuls geven, met zijn uitstraling naar de hele regio. Daarnaast fungeert het project als vliegwiel voor het hele Roerdelta project en heeft het een onschatbare waarde voor het behoud van industrieel erfgoed, hetgeen ook een regionale uitstraling heeft.

Samen met het museumbeleid zorgt het dat *de lokale culturele infrastructuur*, behalve Theaterhotel de Oranjerie, helemaal op de schop gaat. In de ECI gaan we naar een nieuw concept, waarin de huidige culturele instellingen alleen nog als functie te herkennen zijn. Er komt één organisatie die activiteiten gaat ontwikkelen op het gebied van cultuureducatie, theater, verenigingsactiviteiten, films, popmuziek, festivals en exposities. Doel is een markt- en publieksgerichte invulling van het complex met culturele activiteiten. Voordurende belevenis staat voorop, te bereiken door vernieuwende activiteiten. De vernieuwing zit in het oneindig aantal mogelijkheden die deze combinatie van functies biedt. Er is volop

mogelijkheid voor samenwerking, cross-overs en talentontwikkeling. Het cultuureiland ECI zal samen met het Cuypershuis, de Bibliotheek met Historisch bezoekerscentrum, Theaterhotel de Oranjerie, de historische binnenstad en het Gemeentearchief van grote invloed zijn op het culturele gezicht van Roermond. Intensieve samenwerking, niet alleen in de ECI, maar ook met de afzonderlijke instellingen samen, zal zorgen voor een krachtige uitstraling van dit profiel. Dit wordt verder uitgewerkt in het hoofdstuk over de economische impact van cultuur. Binnen dat kader wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van het versterken van het unieke karakter van Roermond voor cultuur, de culturele profilering door meer afstemming en samenwerking. Tevens wordt gekeken naar het scenario waarin krachten versterkt worden door clustering van functies.

In het hoofdstuk over de maatschappelijke functie van cultuur gaan we uit van de stelling dat de culturele voorzieningen en de culturele initiatieven een sterke relatie moeten hebben met de burgers van Roermond, van jong tot oud en uit alle lagen van de bevolking en een relatie met de directe regio. Op verschillende deelreinen wordt onderzocht hoe deze relatie versterkt kan worden binnen de voorwaardescheppende mogelijkheden van de lokale overheid.

Dit alles vindt de basis in de unieke /intrinsieke waarde van cultuur. Hier wordt het eerste hoofdstuk aan gewijd.

De relatie met andere beleidsterreinen is in de startnotitie uitvoerig beschreven. Daar waar uitdrukkelijke relaties liggen in het nieuwe beleid komen we hier nog op terug. Voor het overige blijven de uitgangspunten uit de startnotitie gehandhaafd.

De intrinsieke waarde van cultuur

De intrinsieke waarde van kunst gaat niet over het effect van kunst en cultuur, maar de eigenheid en kwaliteit. Veel mensen hebben zich gebogen over een eensluidende definitie van cultuur. De enige conclusie die uit deze discussie getrokken kan worden, is dat het “wezen” van kunst en cultuur niet gedefinieerd kan worden.

Kunst is een communicatiemiddel, de kunstenaar wil zich door middel van zijn werk uitdrukken. Het publiek beleeft deze communicatie. Daarom is het misschien mogelijk om iets zinnigs te zeggen over de effecten van kunst en cultuur. Ook dat is geen sinecure, kunstbeleving is voor iedereen een persoonlijke ervaring, een beleving vanuit de eigen identiteit. In onze maatschappij waarin we alle effecten meetbaar willen maken blijkt de beleving van kunst ongrijpbaar. We kunnen iets zeggen over aantallen deelnemers en aantallen bezoekers. Maar wat kunstbeleving teweegbrengt is niet in cijfers te vatten.

In de startnotie is geconcludeerd dat cultuur belangrijk is voor het ontwikkelen van een eigen identiteit. Dit komt omdat kunst de horizon verruimt. De taal van kunst en cultuur bestaat uit beelden en klanken en gebeurtenissen die je in het dagelijks leven niet snel tegenkomt. Dit stimuleert het verruimen van geijkte denkpatronen. Ook realistische vormen van kunst, bijvoorbeeld autobiografische literatuur, leert ons door de ogen van anderen naar de realiteit te kijken en daarmee ook onze blik te verruimen. Of zoals Einstein zei: Logica brengt je van A naar B, maar verbeelding brengt je overal.

Hoewel het moeilijk, zometertijd onmogelijk, is om kunst te definiëren, is kunst en cultuur wel onlosmakelijk met de mensheid verbonden. Een kunstloze samenleving bestaat niet. Bij de meest primitieve mens bestond al de behoefte om zich via beeld en klank en het uitbeelden van personages te uiten. De maatschappij van nu is niet meer voor te stellen zonder cultuur. Wie wil er leven op een plek waar geen literatuur, geen vormgeving, geen films, geen muziek enz. is.

Nu rest de vraag wat kan, of wellicht moet, de overheid met iets wat ondefinieerbaar is, maar waar wel een bewezen behoefte aan bestaat. De overheid kan zich alleen richten op de gewenste effecten. De effecten zijn in de startnotitie op twee paden genoemd: de economische en de maatschappelijke. In deze kadernota willen we deze vertalen in mogelijke maatregelen die deze effecten kunnen vergroten.

De overheid heeft geen invloed op de intrinsieke waarde van cultuur maar kan wel voorwaarden scheppen waarin deze tot bloei komt en zichtbaar wordt. Een flexibele houding ten opzichte van nieuwe initiatieven en een mindere gerichtheid op een geïnstitutionaliseerde infrastructuur helpen bij een stimulering van de culturele bloei.

De economische waarde van cultuur Samen sterk in culturele profilering

Het culturele gezicht

Roermond is een stad van 55.000 inwoners met een groeiende centrumfunctie. De stad is sterk extern gericht. Door middel van shoppingtoerisme weet de stad jaarlijks miljoenen mensen naar de stad te lokken, een enorme stimulans voor de werkgelegenheid en de positieve naamsbekendheid van Roermond. Reden voor het bestuur om de ambities voor de toekomst te formuleren. Dit gebeurde in de strategische visie 2020. Er moeten kansen gecreëerd worden waarmee we ervoor kunnen zorgen dat; *Roermond in 2020 nog meer dan nu een unieke stad is in Nederland, waar een ieder graag wil wonen of verblijven en waar we met z'n allen trots op kunnen zijn* (SVR 2020). Voor dit streven wordt waarde toegekend aan cultuur.

In een stad waarin cultuur zichtbaar en beleefbaar is, is het aangenaam toeven. Dit geldt voor toeristen maar ook voor inwoners. Zoals in de cultuurkoers al geconstateerd is, zal de stad zich in moeten zetten om dit gezicht meer te tonen. Het is er wel, maar komt niet eenduidig genoeg en te gefragmenteerd naar buiten. Investeren in de infrastructuur (bijvoorbeeld de ECI) maar vooral in samenwerking, marketing en promotie zal het culturele profiel van de stad sterker maken, waardoor meer mensen de weg ernaartoe zullen vinden voor verpozing en zeker ook om er te blijven. Cultuur moet dan niet als deken over de stad heen liggen, maar moet in de poriën zitten en zich waar mogelijk tonen. De vraag is nu; hoe kunnen we als overheid zorgen dat het gewenste culturele profiel van Roermond meer zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk wordt.

Programma

Om een economische impact te bewerkstelligen met cultuur is het belangrijk om als stad één programma te ontwikkelen en te presenteren. Vaak wordt gezegd een plus een is drie. Dit geldt ook voor de culturele profilering. In de komende jaren zal gewerkt moeten worden aan programmatische samenwerking en onderlinge afstemming. Natuurlijk wil dit niet zeggen dat we heel veel van hetzelfde moeten ontwikkelen. Juist een programma dat veel variëteit biedt zal interessant zijn voor meer bezoekers. Ingezet moet worden op het doorbreken van de "geïnstitutionaliseerde" infrastructuur. De cultuurproducenten zullen zich in moeten zetten voor het cultuurproduct Roermond door afstemming van programma en PR. Dit overstijgt de huidige profilering van het eigen aanbod. Dit geldt overigens niet alleen voor de economische betekenis, maar ook voor de maatschappelijke profilering biedt dit voordelen. Daarover in het volgende hoofdstuk meer.

Het culturele programma Roermond

Het culturele programma Roermond bestaat uit activiteiten, dat wil zeggen alle culturele activiteiten, die door een grote diversiteit aan cultureel ondernemers in Roermond worden aangeboden. Dit varieert van een voorstelling in het CK-theater tot bijvoorbeeld het vertelfestival bij de Rattentoren. Voor de economische impact laten we hierbij activiteiten die bedoeld zijn voor specifieke doelgroepen (bijv. cultuureducatie) even buiten beschouwing. Zoals gezegd, is een grote diversiteit in het aanbod cruciaal, iedere cultureel ondernemer moet vooral datgene blijven doen waarin hij deskundigheid en ervaring heeft. Het gezamenlijke product Roermond gaat over samenwerking op het gebied van promotie, publiciteit en organisatie.

Doelstelling: streven naar één aanbod van het culturele programma van Roermond, meer samenwerking in afstemming in de programmering

Promotie en Publiciteit

Tot nu toe zoekt elke cultureel ondernemer zijn eigen weg in het oerwoud van publiciteitsmiddelen en mogelijkheden. De geoefende marketeer met een groot netwerk krijgt hierdoor veel aandacht terwijl juist de kleine ondernemer, die een parel ontwikkeld heeft, in het geheel geen aandacht krijgt omdat die de wegen niet weet te bewandelen. Dit is jammer voor het culturele product van Roermond en leidt soms zelfs tot een inefficiënte inzet van subsidies. Meer samenwerking op het gebied van promotie is dus gewenst, misschien zelfs een centrale aansturing. Ook wordt er nog weinig gebruik gemaakt van de digitale presentatie van de activiteiten. Tegenwoordig wordt vooral het internet gebruikt om keuzes te maken in vrijetijdsbesteding. Thuis worden de keuzes gemaakt. Dit geldt voor vakanties maar ook voor voorstellingen, tentoonstellingen en andere culturele activiteiten. Dit geeft ook De Oranjerie aan, boekingen worden vooral via internet gedaan. Het internet biedt de ultieme mogelijkheid om 24 uur per dag “open” te zijn voor de klant. Hierin zal geïnvesteerd moeten worden.

Doelstelling: Een overall aanbod van cultuur Roermond met nadruk op de mogelijkheden die internet hierin biedt.

Profilering

In deze collegeperiode is op vele fronten onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van profilering van de stad Roermond. Met als doel om enerzijds meer verblijfstoeristen naar Roermond te lokken en anderzijds het vestigingsklimaat voor potentiële nieuwe inwoners en bedrijven aantrekkelijker te maken. Hierbij geldt het in de Strategische Visie geformuleerde uitgangspunt om van Roermond nog meer een unieke stad in Nederland te maken. Citybranding en culturele profilering zijn hierbij als voornaamste tools ingezet. Afgezien van alle inspanningen en investeringen in het stimuleren van de economie. Voor de culturele profilering zijn de afgelopen periode uitspraken gedaan die van invloed zijn op de verder profilering van de stad:

1. Het Cuypershuis moet van nationale, zelfs internationale betekenis worden.
2. Het historisch bezoekerscentrum zal de toerist een goed inzicht bieden in de ontstaansgeschiedenis van de stad en meer verdieping geven aan het toeristische product.
3. De ECI moet een bovenregionaal profiel krijgen, de kansen daarvoor liggen in festivals en expositieruimte.

Naast deze bestuurlijke uitspraken is ook bij De Oranjerie een ontwikkeling naar een meer bovenregionale aantrekkingskracht zichtbaar. Door het langdurig programmeren van succesvolle producties, zoals musicals, weten steeds meer mensen de weg naar Roermond te vinden.

Dit alles tezamen vergt een grote inspanning op het gebied van programmering, die kwalitatief van belang moet zijn, en op het gebied van promotie. De programmering valt onder de intrinsieke waarde van cultuur, over te laten aan producenten en deskundigen. De overheid moet de randvoorwaarden creëren door het beschikbaar stellen van voldoende middelen om de gewenste kwaliteit ook mogelijk te maken. Wat betreft promotie zal cultuur meer nadrukkelijk onderdeel moeten gaan uitmaken van de city branding. Gelet op de ambities van het bestuur van de stad, zal vanuit alle partners hieraan bijgedragen moeten

worden. Dit zijn naast de culturele instellingen bijvoorbeeld ook het citymanagement en de VVV.

De kansen liggen in onderscheidend zijn. Veel nadruk in het toeristisch product wordt gegeven aan de monumentale binnenstad en de rijkheid aan fraaie kerken. Inderdaad het belangrijkste kunstgoed van onze stad, samen met het Gemeentearchief en het erfgoed van Pierre Cuypers. Toch zal in het toeristische culturele product aandacht moeten zijn voor het onderscheidende en het unieke van Roermond. Alleen het historische karakter van de stad is niet voldoende om een cultureel imago op te bouwen. Immers Nederland kent vele steden met een monumentaal karakter. Onderdelen in het culturele aanbod zullen onderscheidend moeten zijn. Roermond geeft genoeg aanleiding om dit te bouwen op de rijke historie. Te denken valt bijvoorbeeld aan een verdere uitbouw van het aanbod aan design, vormgeving en architectuur en profilering op het gebied van festivals. Beide aandachtspunten zijn ook onderdeel van het onderzoek naar de bovenregionale profilering van de ECI en zullen dat ook van de toeristische profilering moeten worden.

Doelstelling:

Cultureel aanbod onderdeel maken van de toeristische branding van de stad Roermond. Klemtoon op versterking en/of onderscheidende elementen in het culturele aanbod ten bate van de unieke imagovorming van de stad.

Clustering/Cross-overs

Samen sterk is het overkoepelend motto van dit hoofdstuk. Geconstateerd is dat afstemming van programma en een overkoepelende aanpak van marketing en PR in economische zin zijn vruchten kan afwerpen. Samenwerking kan nog verder gaan; er is een landelijke tendens gaande waar gepoogd wordt om door middel van clustering van culturele functies de potentie groter te maken. Roermond heeft hiervoor ook een fraai voorbeeld als voornemen; het cultuureiland ECI.

Het rijksmonument ECI-complex wordt herbestemd met culturele en cultuureducatieve functies. Het project is als zodanig opgenomen in de regiovisie voor Midden-Limburg gericht op het versterken van de regionale "Culturele fysieke infrastructuur".

Met zijn regionale uitstraling kan het een enorme impuls hier aan geven.

Daarnaast heeft het een onschatbare waarde in het behoud van industrieel erfgoed, wat ook een regionale uitstraling heeft.

Bij de ECI streeft het stadsbestuur ernaar om door middel van samenwerking tot een nieuw product te komen *met meerwaarde voor de regio*, een warenhuis voor cultuur waar altijd wat te beleven valt. Dit kan door een combinatie van dag- en avondfuncties en een uitgekende programmering gericht op verschillende doelgroepen. De voornemens om te komen tot een samenwerking in programmering en profilering zijn bij de ECI verwoord in de uitgangspunten in het haalbaarheidsonderzoek. In de ECI komen de functies, cursorische cultuureducatie, theatervoorstellingen, producties van particulier initiatief, verenigingsleven, film en popmuziek samen. Gezamenlijke publiciteit en marketing is een must. Daarnaast biedt de ECI een logische aanleiding om tot cross-overs te komen, programmering dwars door het aanbod heen, bijvoorbeeld op basis van thema's. Maar dat is niet voldoende, de ECI maakt dadelijk onderdeel uit van de totale culturele infrastructuur in Roermond. Het cultuureiland zal een gewichtige stempel drukken op het culturele imago en de beleving van onze stad, maar Roermond blijft afhankelijk van de kwaliteit en inzet van alle culturele partners.

Doelstelling: Door middel van clustering van culturele voorzieningen en een uitgekende programmering zorgen voor culturele meerwaarde.

Organisatie

In de ECI wordt één organisatie opgebouwd voor het cultureel product dat daar wordt aangeboden. Deze organisatie is verantwoordelijk voor de exploitatie, dus ook voor de programmering en de marketing/publiciteit. Als we streven naar één cultureel product van Roermond is de vraag geoorloofd om te kijken of deze organisatie ook een rol kan spelen voor de andere aanbieders in Roermond, ook diegenen die niet in de ECI programmeren. Daarnaast bestaat er al een jarenlange intensieve samenwerking tussen het CK-theater en De Oranjerie. Zij brengen ieder jaar een gezamenlijk programma uit. Ook de kaartverkoop gaat via een centraal punt. De ervaringen zijn positief. Deze vorm van samenwerken verdient het om verder uitgebreid te worden. Zowel qua aandachtsgebieden als van deelnemende organisaties en ondernemers. De ECI-organisatie kan daarbij de spin in het web worden voor de culturele infrastructuur in Roermond op het gebied van marketing en promotie, natuurlijk in samenwerking met alle culturele instellingen en cultureel ondernemers. Er doet zich nu een unieke kans voor om een gloedvolle start te maken, bij het optuigen van de ECI-organisatie. De opdracht van marketing van het totale culturele product kan aan de ECI in oprichting meegegeven worden

Doelstelling: Het culturele aanbod van Roermond overkoepelend aansturen, afstemmen en promoten.

Relatie met het Evenementenbeleid

In het CUP is in de paragraaf over cultuur besloten dat de langetermijnvisie voor het cultuurbeleid o.a. in samenhang met het evenementenbeleid ontwikkeld moet worden. Het evenementenbeleid heeft als doelstelling om zoveel mogelijk mensen door middel van het stimuleren van evenementen naar de stad te krijgen. Een evenement kan cultureel zijn maar dat is geen voorwaarde. We zien dat het ontwikkelde evenementenbeleid ook aan culturele evenementen de kans biedt zich verder te ontwikkelen. Ook zijn er door de beschikbare middelen nieuwe culturele initiatieven/evenementen ontstaan. Anders dan bij de meer commerciële evenementen zien we dat de culturele evenementen meer tijd nodig hebben om te groeien naar een respectabel bezoekersaantal. Voor de culturele initiatieven kan een stringente afspraak over bezoekersaantallen dan ook funest werken. Door evenementen te helpen met de start en ze de kans te geven te wortelen, ontstaat de mogelijkheid voor groei. Mooie voorbeelden hiervan zijn het jazzfestival, het middeleeuwenfestival en het inmiddels gerenommeerde straattheaterfestival met als bijzonder item "de gekleurde stad".

Doelstelling: binnen het evenementenbeleid culturele evenementen de gelegenheid bieden om te groeien.

Hiaten in het programma

In de startnotitie is aangegeven dat de culturele infrastructuur voor een stad van de grootte van Roermond goed aan de maat is. We hebben een uitgebreid voorzieningenniveau. Bovendien kunnen we trots zijn op veel initiatieven op het gebied van cultuur die leiden tot mooie voorstellingen, festivals en tentoonstellingen. Tegelijkertijd is gezegd dat dit alles geen reden is om zelfgenoegzaam achterover te leunen. In de voorgaande paragrafen is aangegeven hoe het huidige culturele pakket behoefte heeft aan sterke profilering. De vraag die nog gesteld kan worden: heeft de stad Roermond voldoende impact als culturele stad. Met ander woorden,

is na realisatie van alle voornemens uit het CUP het voorzieningenpakket helemaal op orde. Hoewel we tevreden kunnen zijn liggen er toch nog uitdagingen. In het economisch perspectief worden er twee nader belicht:

Beeldende kunst in de openbare ruimte

Roermond kent geen beleid voor beeldende kunst in de openbare ruimte. Het beheer van de opgebouwde collectie is in handen van het Stedelijk Museum. Alle beelden die in Roermond staan zijn gedoneerd of in bruikleen gegeven aan de gemeente Roermond. De laatste jaren zijn enkele beelden herplaatst. Maar er is tot nu toe geen beleid ontwikkeld en de gemeente geeft zelf geen opdrachten tot het vervaardigen van beelden in de openbare ruimte. Gezien de geschiedenis van Roermond, en met name de Cuyperswerkplaatsen, is dit wenselijk. In veel steden is het beleid beeldende kunst in de openbare ruimte ontstaan in de eerste helft van de 20ste eeuw. De eerste beelden bestonden uit in architectuur geïntegreerde kunstwerken. Een van de eerste beoefenaars van dit vak komt nota bene uit Roermond, dit was Pierre Cuypers. De vormentaal die hij in de openbare ruimte, anders dan architectuur, heeft nagelaten heeft in Roermond geen opvolging gekregen. Juist door de voorbeelden van de grootmeester weten we dat de uitstraling van de stad ook bepaald wordt door de zichtbaarheid van kunstwerken en fraaie vormgeving.

In Nederland kennen veel gemeenten een beleid beeldende kunst in de openbare ruimte waar in opdracht van de gemeente voor te bouwen of reeds bestaande plekken in de stad kunstopdrachten uitgeschreven worden. Een andere maatregel is de 1%-regeling. Dit is een voorbeeldregeling van het Rijk waarbij 1% van de aanneemsom van openbare gebouwen besteed wordt aan een kunstopdracht.

Voor het imago van culturele stad zou een beleid voor beeldende kunst in de openbare ruimte een mooi visitekaartje zijn.

Doelstelling: een beleid beeldende kunst in de openbare ruimte formuleren om kunst en cultuur nadrukkelijker het stadsbeeld te laten bepalen.

Programmering specifiek voor de jongeren

In de Strategische Visie Roermond is aangegeven dat: “de gemeente Roermond investeert in nieuwe sport- en cultuurvoorzieningen specifiek gericht op de behoefte van jongeren.”

Op dit moment kennen we alleen de Azijnfabriek als culturele voorziening die specifiek gericht is op de behoefte van jongeren. Inmiddels is de nota poppodium vastgesteld en zal in de ECI een nieuw poppodium verrijzen. Het is essentieel om te onderkennen dat de behoefte van jongeren niet uniform is. Er is geen bevolkingsgroep zo pluriform als “de jongeren”. Kenmerkend voor jongeren is dat ze veel willen proeven en bereid zijn om voor mooie culturele producties te reizen. Ook eisen ze een eigen plek op in de samenleving en in de openbare ruimte door bijvoorbeeld hun urban arts. De kunst van de jongeren laat zich veel minder “grijpen” of verenigen dan de kunstbeoefening van eerdere generaties. De stad moet bereid zijn om deze plek voor de jongeren te creëren. Dit geldt natuurlijk vooral in het hoofdstuk van maatschappelijke impact van cultuur. Maar ook economisch gezien zijn de jongeren een belangrijke factor. Het Solar festival is een prachtig voorbeeld, door de programmering van veelsoortige kunstvormen op een festival weet dit festival vele jongeren van heinde en ver naar Roermond te bewegen. Het poppodium in de ECI, vooral in samenwerking met de andere functies, zal deze tendens van “zappcultuur” en diversiteit in het aanbod door moeten zetten in de programmering.

Doelstelling: Jongeren in fysieke en organisatorische zin een plek geven binnen de culturele infrastructuur in Roermond.

De maatschappelijke waarde van cultuur

Cultuurbeleving maar vooral cultuurbeoefening vindt vooral plaats in de directe leefomgeving. Soms in georganiseerde vorm, maar vaak ook in ongeorganiseerde vorm. We hebben het dan over gebonden en ongebonden kunsten. Het domein van de ongebonden kunsten wordt steeds groter, veel mensen komen samen om tijdelijk een project te doen of maken zomaar muziek op straat. Een mooi voorbeeld zijn de urban arts die onder jongeren populair zijn. Ongeorganiseerd en niet locatiegebonden. Dit is een verandering ten opzichte van “vroeger”, toen kunsten vooral nog in verenigingsverband beoefend werden. Een tweede aspect dat sterk van invloed is op de maatschappelijke waarde van cultuur is de veranderende samenstelling van de bevolking. Veel mensen die oorspronkelijk uit het buitenland komen brengen ook hun culturele uitingen mee en proberen daar plek aan te geven in de Nederlandse maatschappij. Zij vinden het soms juist moeilijk om hier een plek te verwerven voor hun kunst en cultuur waardoor dit kleurrijke palet onzichtbaar blijft. In ieder geval kunnen we concluderen dat ook hier de tijd niet heeft stilgestaan en deze nota een instrument biedt om de huidige kaders te toetsen aan de maatschappelijke ontwikkelingen. Dit doen we niet door alle gerespecteerde waarden om te buigen maar juist door kansen te zoeken binnen de huidige structuren om ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven.

Het voorzieningenniveau

In het vorige hoofdstuk over de economische waarde van cultuur is uitgebreid ingegaan op de externe betekenis van de infrastructuur. Echter, onze infrastructuur voor cultuur is er vooral voor de stad. Er worden tal van producten aangeboden die allereerst ten goede komen aan de inwoners van Roermond. Omdat Roermond een centrumfunctie heeft zijn deze producten ook bedoeld voor mensen uit de directe regio. De laatste jaren is ingezet op centralisatie van voorzieningen. Roermond heeft bijvoorbeeld één bibliotheek en één Centrum voor de Kunsten. Voordien waren er wijkfilialen en verzorgde het Centrum voor de Kunsten bijvoorbeeld lessen in de locaties van de harmonieën en fanfares. Door het Actieprogramma Cultuurbereik en leesbevorderingsprojecten merken we toch weer een behoefte bij de culturele instellingen om zich meer in de wijk te manifesteren. Dit kan door middel van projecten, daarop is in de afgelopen jaren flink ingezet binnen het Actieprogramma Cultuurbereik. Dit zijn helaas altijd incidentele ontmoetingen en zorgen deze voor weinig consistentie in de kennismaking met cultuur. Vooral voor het verenigingsleven en de bibliotheek heeft dit tot gevolg dat de weg ernaartoe soms te lang wordt. In het vastgestelde visiedocument sociaal maatschappelijke basisvoorzieningen zijn drie bijzondere krachten van cultuur in de wijk genoemd: ruimtelijke beleving, sociale cohesie en identiteitsbevordering. In dit hoofdstuk komen we hier uitgebreid op terug. In ieder geval is het niet mogelijk om deze drie karaktertrekken van kunst en cultuur in de wijk naar de voorgrond te trekken als het voorzieningenniveau er niet op afgestemd is. Vanuit het cultuurbeleid wordt dan ook een warm pleidooi gehouden om bij het ontwikkelen van brede-school concepten en multifunctionele wijkaccommodaties rekening te houden met plekken waar cultuur kan gedijen. Het liefst in ruimtelijke zin, door toevoeging van bijvoorbeeld een bibliotheekruimte in wijken waar kinderen kampen met grote leesachterstand. Anderzijds kan ook in conceptuele zin aandacht gegeven worden aan cultuur door ruimten als vanzelfsprekend ter beschikking te stellen, bijvoorbeeld na schooltijd, voor cultuurbeoefening.

Voorzieningen voor alle inwoners van Roermond betekent ook dat de laatste jaren geïnvesteerd wordt in toegankelijkheid voor mindervaliden. Het Cuypershuis krijgt een

nieuwe toegang en een lift. In de ontwikkeling van de ECI zal de algehele toegankelijkheid als uitgangspunt meegenomen worden.

Doelstelling: door middel van projecten, en waar nodig en mogelijk, door fysieke voorzieningen, de kunst- en cultuurvoorzieningen in de directe leefomgeving van inwoners van Roermond te realiseren.

Amateurkunsten

De amateurkunsten hebben van oudsher een bepalende functie in de wijkstructuur van de gemeente en hebben daar altijd een verbindende rol gespeeld. Landelijk gezien is er een neerwaartse spiraal zichtbaar in deze binding. Jeugd voelt zich niet meer aangetrokken tot het verenigingsleven en is minder bereid een levenslang lidmaatschap aan te gaan. We zitten op een belangrijk punt in de traditie van de amateurkunsten. Als we willen voorkomen dat harmonieën, fanfares en schutterijen tot het collectieve geheugen gaan horen, moet er nu een slag geslagen worden. Sinds jaar en dag zorgen de verenigingen voor een zeer democratische toegang tot kunst en cultuur. Jong en oud, arm en rijk komen samen om muziek te maken. In decennia heeft dit zich ontwikkeld tot een respectabel niveau, niet in de laatste plaats doordat de leden een gedegen opleiding krijgen. Aan dit culturele erfgoed moet een nieuw elan en levendigheid toegevoegd worden. Het initiatief hiervoor ligt vooral bij de verenigingen. De gemeentelijke overheid kan stimuleringsmaatregelen nemen specifiek voor deze sector, om de aangedragen ideeën tot uitvoer te brengen.

De verenigingen zullen een nadrukkelijker presentatie moeten geven in het openbare leven van Roermond door optredens en concerten. Hierdoor wordt de bekendheid van deze cultuuruiting vergroot. Verschillende verenigingen hebben al een actieve invulling. Maar bijvoorbeeld een algemene voorwaarde van twee vrij toegankelijke optredens per jaar in Roermond kan door de gemeente Roermond aan de verenigingen voor amateurkunst verplicht gesteld worden.

Doelstelling: de lokale overheid zal met incidentele middelen ondersteunend zijn aan de verenigingen om hun erfgoed levendig te houden door het verbinden van jeugd en jongeren en projecten voor imagooverandering.

Cultuureducatie

Binnen het Actieprogramma Cultuurbereik is een programma voor cultuureducatie ontwikkeld. Doelstelling is een culturele loopbaan van basisschool tot en met voortgezet onderwijs. De culturele instellingen hebben geïnvesteerd in een cultureel programma voor deze doelgroep. Binnen het Actieprogramma is een cultuurscout gesubsidieerd die als taak had de vraagkant te stimuleren bij het onderwijs. Aan het einde van de periode van het Actieprogramma kunnen we concluderen dat cultuureducatie in Roermond een geslaagd project is. Zeker vanuit het voortgezet onderwijs wordt enthousiast gereageerd op de samenwerking met de culturele partners in Roermond. Bijna alle scholen in het basisonderwijs hebben cultuureducatie in hun schoolwerkprogramma opgenomen. Onder regie van de provincie zijn met overkoepelende schoolbesturen, waaronder ook Swalm en Roer, afspraken gemaakt over cultuureducatie. De basisscholen hebben in de afgelopen kabinetsperiode een bedrag van ca. 11 euro per leerling structureel gekregen voor deelname aan cultuureducatie.

Het voortgezet onderwijs heeft met enkele culturele partners in Roermond prachtige producten gerealiseerd, die zelfs als landelijk voorbeeld dienen. Dit zijn Atelier Cuypers, de Cuyperscode en PLNKNKRTS voor het VMBO. Deze projecten konden o.a. door provinciale

middelen gefinancierd worden. Deze mogelijkheid is per 2009 vervallen. Er zal een oplossing gevonden moeten worden om het bestaande aanbod in ieder geval te kunnen handhaven.

De komende periode zal ingezet moeten worden op een structurele verankering in het onderwijs. Er is veel bereikt, maar cultuureducatie wordt door veel scholen nog niet als een vanzelfsprekendheid beschouwd in het onderwijsaanbod. Om dit te stimuleren wordt, in vervolg op de afspraken die de provincie met het onderwijs heeft gemaakt, ook in Roermond ingezet op een gemeenschappelijke financiële verantwoordelijkheid voor de cultuureducatie. Doel is een structureel programma cultuureducatie waarin het onderwijs een structurele financiële bijdrage levert.

Doelstelling: het opgezette programma voor cultuureducatie consolideren en hiertoe partnership aangaan met besturen van verschillende onderwijsinstellingen. Dit zal verder uitgewerkt worden in een voorstel over cultuureducatie.

Diversiteit

De bevolkingsopbouw van Roermond heeft in de afgelopen decennia een grote verandering doorgemaakt. Inmiddels is ca. 25% van de basisschoolleerlingen van allochtone afkomst. Kinderen en jongeren groeien op binnen een traditioneel opgebouwd cultuuraanbod, de activiteiten cultuureducatie even buiten beschouwing gelaten. De vraag is nu of het culturele aanbod zodanig is dat dit aan de vraag van de diverse samenstelling van de bevolking voldoet. En is de vraagkant voldoende geïnventariseerd om überhaupt te weten waar behoefte aan is? Het belangrijkste dat we nu kunnen constateren is dat het multiculturele aspect weinig zichtbaar is in de culturele infrastructuur, zowel aan de vraagkant als aan de aanbodkant. Terwijl we toch kunnen veronderstellen dat de behoefte aan culturele uitingen bij de allochtone bevolking net zo groot is als bij de autochtone. Daarbij kunnen we ook stellen dat we de gevarieerde bevolkingsopbouw niet van dienst zijn met een uniform aanbod, vaak geïnstitutionaliseerd, dat nog volledig gestoeld is op de traditionele samenstelling van de bevolking van Roermond. Er wordt nog weinig aandacht besteed aan het culturele erfgoed dat mensen van over de grens meebrengen en met zich meedragen.

Het cultuuraanbod bevindt zich vooral in de binnenstad van Roermond, de behoefte aan cultuurvoorzieningen en plekken voor cultuurbeoefening bevinden zich vooral in de wijken. De gemeente zal zich in moeten zetten om deze behoeften in kaart te brengen, de vraagkant te inventariseren. Daarbij is inzet op het multiculturele aspect essentieel. Het bedienen van één bevolkingsgroep zal niet bijdragen in het vergroten van kennis van elkaars culturen en daarmee ook niet bijdragen aan de culturele identiteit van een wijk en haar bewoners. De culturele instellingen zullen zich meer extern moeten bewegen en aanbod in de wijken realiseren, al dan niet in samenwerking met het welzijnswerk. En in ieder geval samen met de bewoners. De gemeente zal mogelijkheden moeten creëren om initiatieven van de bevolking die verschillende culturele uitingen zichtbaar maken te ondersteunen, in facilitaire maar ook in financiële zin. We hebben in de gesprekken over diversiteit in het aanbod ook geconstateerd dat de mogelijkheden voor het verkrijgen van subsidie niet duidelijk zijn. Ook is men in de veronderstelling dat het een oerwoud aan regels is. De communicatie hierover zal duidelijker moeten. In een dynamische culturele omgeving hoort ook een dynamische en flexibele subsidieregeling.

Doelstelling: de vraag in de wijken en vanuit de diverse samenstelling van de bevolking verder te inventariseren de daarbij behorende flexibiliteit in culturele organisaties en subsidiemogelijkheden te bewerkstelligen.

Community Arts

Bij Community Arts gaat het om een interactieve dialoog tussen een professioneel kunstenaar en bewoners van een wijk. Dit kan een beeldend kunstenaar zijn, maar ook een theater- of filmregisseur enz. In de grote steden een beproefd concept om mensen meer bij hun leefomgeving te betrekken en kennis te laten nemen van hun verschillende identiteiten. De sociale cohesie en het begrip voor elkaar neemt door dit soort projecten toe. In Roermond zijn in 't Veld twee van dit soort projecten uitgevoerd; de muur op het Gelderse plein en "Het Veld Zelfportret." Ook hier zijn hele positieve ervaringen opgedaan. Mensen zijn trots op datgene wat gerealiseerd is, hetgeen de trots op hun leefomgeving versterkt. De genoemde projecten zijn ontstaan uit "toevallige" initiatieven. Maar het zijn initiatieven die navolging verdienen en gestructureerder opgepakt kunnen worden binnen wijkontwikkeling.

Doelstelling: door een actieve inzet van community arts de betrokkenheid van mensen met elkaar en hun leefomgeving vergroten.

Kunst in de openbare ruimte

In het vorige hoofdstuk is ook een paragraaf gewijd aan kunst in de openbare ruimte. Vanuit de optiek van verfraaiing van de leefomgeving en het nadrukkelijker naar voren brengen van een culturele ambitie in de stedelijke omgeving. Kunst in de openbare ruimte heeft tegenwoordig nog een tweede betekenis gekregen. De meer onconformistische kunsten verwerven zichzelf een plek in het straatbeeld. Dit zijn bijvoorbeeld urban- en streetdance maar ook muurschilderingen of graffiti. Ook voor deze kunststromingen moet in het moderne stadsbeeld ruimte zijn. Vaak zijn dit nog "verjaagde" kunsten die steeds moeten bewijzen dat ze bestaansrecht hebben. Het feit dat ze er "zijn" en steeds weer opduiken geeft aan dat ze behoefte hebben om zich te manifesteren. De gemeente kan hierin een rol vervullen die het ook mogelijk maakt deze kunstbeoefening meer te reguleren en te zorgen dat ze niet op de meest onvoordelige locaties de kop opsteken. Bijvoorbeeld een legale graffitiwand en plek bij een jeugdhonk waar buiten electriciteit geleverd wordt, kunnen uitkomst bieden voor deze kunstvormen.

Doel: ook de onconformistische kunsten waarderen en ze een plek gunnen in het straatbeeld van Roermond.

De ECI en de maatschappelijke impact van cultuur.

Hoewel de ECI, zoals eerder aangegeven, een bovenregionaal profiel dient te krijgen, ligt de eerste legitimatie voor de aanpak van het cultuureiland ECI toch in het aanbieden van cultuur voor de inwoners van Roermond en directe regio. En dit geldt voor alle doelgroepen, van jong tot oud. In het haalbaarheidsonderzoek van de ECI is rekening gehouden met de kansen aan de aanbodkant (exposities, festivals met bovenregionale potentie) maar ook met de vraagkant. Niet voor niets is één van de belangrijke doelstellingen om er een marktgerichte en publieksgerichte profilering uit te werken. Het aanbod zal in eerste plaats aan moeten sluiten bij de demografische kenmerken van onze stad en regio en ten tweede bij de culturele vraag. Vanuit deze gegevens kan het aanbod zich verder ontwikkelen en aan diversiteit en kwaliteit winnen. Waar we geconcludeerd hebben dat de geïnstitutionaliseerde kunsten zich in het huidige aanbod meer extern moeten richten door middel van projecten en kunsteducatie, zal dit ook voor de ECI gelden. Maar de ECI biedt meer, juist door de combinatie van alle functies en de mogelijkheden die dit biedt verwachten wij dat er een breed en aansprekend aanbod gerealiseerd kan worden. Voor een aansprekend programma is het belangrijk om samen te werken met verschillende doelgroepen uit de bevolking. Door hen invloed te geven

in de programmering zal de weg naar de ECI korter worden. In de aanloopfase is dit al gedaan met het verenigingsleven met de klankbordgroep voor het poppodium. In het vervolgtraject zal ook het onderwijs en bijvoorbeeld Wel.kom betrokken moeten worden. Het streven is om het programma van de ECI reeds geaccepteerd te hebben voordat de realisatie een feit is. Er is maar één kans om de eerste slag te slaan.

Doel: bij de realisatie van het programma van de ECI zorgen voor draagvlak bij de bevolking van Roermond en regio door ze in het programmeringsproces te betrekken.

Communicatie

Het is duidelijk dat er gerichte communicatie nodig is om potentiële deelnemers, actief en passief, aan cultuur te benaderen. Elke doelgroep heeft zijn eigen communicatiemiddelen, dit geldt van jong tot oud. Het gericht inzetten van deze communicatiemiddelen zal ervoor kunnen zorgen dat vernieuwingen en veranderingen in het culturele aanbod van Roermond makkelijker op de voorgrond treden. Denk bijvoorbeeld aan urban arts of game culture voor jongeren. Internet zal hierin een cruciale rol gaan spelen. Voor ouderen kan bijvoorbeeld blijken dat het inzetten van “traditionele” communicatiemiddelen doeltreffender is. Over de manier waarop de communicatie ingericht moet worden, zal nog nader onderzoek nodig zijn.

Samenvatting

De nota is gepresenteerd op drie invalshoeken van cultuur: de intrinsieke waarde, de economische waarde en de maatschappelijke waarde. De intrinsieke waarde is de basis, datgene wat de kunstenaar produceert. Hierover heeft de overheid, en dat is maar goed ook, geen zeggenschap. Wel kan de overheid zorgen voor een infrastructuur, die ervoor zorgt dat zoveel mogelijk mensen met cultuur in aanraking komen. De externe variant, de economische, zet cultuur in als middel om de economie te stimuleren. De interne variant richt zich op de mensen in het eigen verzorgingsgebied, in deze notitie de maatschappelijke functie van cultuur.

Economisch:

Roermond kent reeds een gedegen infrastructuur voor cultuur, passend bij de omvang van onze stad. De besluitvorming op het gebied van de ECI en het museumbeleid zal ertoe leiden dat het culturele profiel van Roermond sterker wordt. Waar liggen nog kansen:

- Afstemming en samenwerking in programmering, werken naar het cultureel programma Roermond
- Communicatie, krachten bundelen en gezamenlijk naar buiten treden, door de publiciteit aan te sturen van een centraal punt
- In City Branding cultuur als belangrijk item opnemen
- Voor het gewenste unieke karakter van Roermond, meer unieke culturele uitingen toevoegen aan basis van de culturele waarde van de monumentale stad, de openbare ruimte ook gebruiken voor eigentijdse kunst en cultuur

Maatschappelijk:

- De diversiteit van Roermondse bevolking meer kansen geven zich te tonen in het culturele aanbod
- Amateurkunstverenigingen stimuleren in het verwerven van nieuwe leden door het stimuleren van initiatieven met dit doel
- Kunst- en cultuureducatie meer richten op de wijk, voor kunst- en cultuureducatie in het onderwijs is blijvend commitment van het onderwijs gewenst en visa versa
- De geïnstitutionaliseerde en gecentraliseerde infrastructuur door middel van projecten, en waar mogelijk en gewenst ook door toevoeging van fysieke functies, inzetten in de wijken.
- Ruimte bieden aan gebonden en ongebonden kunsten, ruim baan maken voor initiatieven van en voor jongeren
- Community Arts inzetten voor het bevorderen van meer cohesie in een wijk.

Deze onderwerpen zullen uitgewerkt worden in verschillende uitvoeringsnota's, op het gebied van publiciteit en marketing, amateurkunsten en cultuureducatie en de wijkgerichte inzet van kunst en cultuur.

Financiën

Financiën

Onderstaand een overzicht van de middelen voor cultuur uit de conceptbegroting 2010.

Omschrijving	bedrag
Professionele culturele instellingen:	
Centrum voor de Kunsten	
Huisvesting	273.048
Programma	886.109
Bibliotheek	
Huisvesting	-84.078
Programma	1.592.068
Museum	
Huisvesting	74.247
Programma	102.578
Gemeentearchief	
Huisvesting	0
Programma	27.184
Azijnfabriek	
Huisvesting	0
Programma	101.257
Vrijwillige culturele instellingen:	
Museum Asselt	
Huisvesting	0
Programma	1.777
Filmhuis	
Huisvesting	0
Programma	1.391
Vrijwilligersinitiatieven	
Instandhouding (culturele verenigingen)	251.648
Projecten (culturele initiatieven, roermondse zomer	124.060

ECI conform raadsbesluit 2009/063/2 vanaf 2013

ECI functies: Centrum voor de Kunsten, CK-theater, poppodium, expositieruimte, filmhuis, verenigingsactiviteiten, festivals.

Het vervolgtraject Kadernota Cultuurkoers

Wanneer	Wat	Wie
18 augustus 2009	Vaststelling conceptnota en vrijgeven voor inspraak	College van B&W
19 augustus tot en met 30 september inspraakperiode	inspraakreacties	
7 september 2009	Advisering aan college als onderdeel inspraaktraject	Commissie Welzijn
September 2009	Inspraakbijeenkomst organiseren	Cultureel ondernemers, "het veld"
Oktober 2009	Verwerken inspraakreacties	Ambtelijk
10 november 2009	Vaststelling Kadernota	College van B&W
30 november 2009	Advisering Kadernota t.b.v Raad	Commissie Welzijn
17 december 2009	Vaststelling Kadernota	Gemeenteraad
Januari/februari 2010	Vaststelling Uitvoeringsnota met deelopdracht	College van B&W

Bijlage 1

Inspraakreactie Stichting Samenwerkende
Muziekgezelschappen

Inspiraacties Stichting Samenwerkende Muziekgezelschappen

Inspraak	In uw notitie wordt onder het kopje Amateurlunten (pagina 9) een opmerking geplaatst die wij als zeer grievend voor onze verenigingen ervaren. U maakt gewag van het feit dat fanfares en harmonieën (en schutterijen) een historisch en oubollig imago hebben. Inderdaad, veel fanfares en harmonieën (en schutterijen) hebben een zeer lange historie van soms meer dan 200 jaren. Iets waar we zeer trots op zijn. Echter de kwalificatie historie en oubollig gaan ons inziens niet hand in hand. Het zijn juist de fanfares en harmonieën die door vele initiatieven de aansluiting met de hedendaagse cultuurbeleving van de jongen mensen zoeken en ook vinden. Van oubolligheid is daarbij geen sprake. Wij verzoeken u derhalve dringend deze passage uit uw notitie ten aanzien van fanfares en harmonieën te verwijderen
Antwoord	Het is geenszins de bedoeling geweest om de amateurkunstsector te grieven, maar juist om aandacht te geven aan de binding van de jeugd aan de amateurkunst en hoe dit te stimuleren.
Gevolg voor kadernota	De term oubollig zal uit de kadernota verwijderd worden

Inspraak	Het Landelijk Fonds Cultuurparticipatie geeft als speerpunten Cultuureducatie, Volkscultuur en Amateurlunten. Bij uitstek voldoen de HAFA verenigingen hieraan. In deze nota wordt er weinig mee gedaan. Integendeel de HAFA wordt neergezet als oubollig en weinig zichtbaar. De cross-over mogelijkheden bij cultuureducatie voor muzikaleducatie worden niet belicht.
Antwoord	De uitvoering van het Fons Cultuurparticipatie zal aan de orde komen in de uitvoeringsnota. Hierin, en ook al in het huidige beleid, is aandacht voor amateurkunst in relatie tot cultuureducatie
Gevolg voor kadernota	geen

Inspraak	Provinciaal gaat de aandacht uit naar Zuid Limburg, Maastricht culturele hoofdstad en Noord Limburg, de Floriade. Midden Limburg kan bij beide evenementen culturele ondersteuning bieden, middels inzet van onze HAFA. Hier wordt op geen enkele manier in deze nota op ingespeeld
Antwoord	De uitvoering van het Provinciaal beleid is geen gemeentelijke taak. De deelname aan de Provinciale projecten staat culturele ondernemers, dus ook de HAFA verenigingen vrij.
Gevolg voor kadernota	geen

Inspraak	De nota benadrukt de economische waarde van cultuur, de sociaal maatschappelijke waarde wordt nauwelijks genoemd. Dat staat haaks op het WMO beleid. Juist de maatschappelijke en locatiegebondenheid van de HAFA leveren daar, naast een culturele ook een maatschappelijke bijdrage aan. Met alle respect voor de activiteiten voor de jeugd, dat zeker moet blijven, maar deze zijn ongeorganiseerd en niet locatie gebonden.
Antwoord	De nota bestaat uit de hoofdstukken Intrinsieke waarde, Economische waarde en Maatschappelijke waarde van cultuur. De economische- en maatschappelijke waarde zijn allebei in gelijke mate belangrijk voor het welslagen van de culturele doelstellingen van de gemeente Roermond. Ze hebben in de kadernota evenredig veel aandacht gekregen.
Gevolg voor kadernota	geen
Inspraak	Cultuureducatie wordt teveel als een apart onderdeel gezien, juist via cultuureducatie kweekt men belangstelling voor de eigen culturele omgeving. Dit is weer de basis voor de economische waarde van de eigen culturele omgeving
Antwoord	Cultuureducatie is er juist voor bedoeld om een link te leggen tussen de jeugd, cultuur en het culturele aanbod van Roermond. Binnen het actieprogramma Cultuurbereik was dit een van de speerpunten. In de uitvoeringsnota zal worden ingegaan op hoe dit door te ontwikkelen in het toekomstige beleid
Gevolg voor kadernota	geen
Inspraak	Met de opmerking over twee keer gratis optreden, slaat u de plank volledig mis. Alle korpsen treden op bij feesten, processie e.d. Daarnaast geven ze met grote regelmaat, meerdere malen per jaar in diverse vormen, concerten, waarbij de toegang vaak gratis is. Wij denken daarbij met name aan het Stedelijk Muziekfeest. Wat is in uw beleving de definitie van een openbaar optreden. Nooit worden b.v. de HAFA jeugdleden gevraagd om een gemeentelijke activiteit op te luisteren. Daarnaast bieden leden van HAFA korpsen ook op ander gebieden ondersteuning, bij wijkfeesten markten ed.
Antwoord	De gemeente is zich bewust van de grote maatschappelijke en culturele waarde van de zichtbaarheid van de HAFA korpsen. We zijn dan ook erg verheugd dat u deze maatschappelijke betekenis onderstreept en openbare gelegenheden luister bij zet. Dit willen we in de toekomst graag continueren.
Gevolg voor kadernota	geen
Inspraak	Commitment van het onderwijs kan met verkrijgen door kant- en klaar projecten aan te bieden, op het gebied van cultuureducatie, met name muziekprojecten. Hier ligt een taak voor het CK. Zij hebben o.a. de pedagogische deskundigheid in huis om projecten te ontwikkelen. De scholen nemen die vervolgens af. De verengingen kunnen participeren, dit hoeft niet uitsluitend op HAFA betrekking te hebben. De hoofdzaak is om kinderen een positieve attitude voor muziek mee te geven. Dit kan alleen door deze projecten op te nemen in het reguliere programma van de

	basisscholen
Antwoord	Binnen het Actieprogramma Cultuurbereik is binnen alle disciplines ingezet op cultuureducatie. Ook muziek maakte hier onderdeel van uit, bijvoorbeeld in het project Kunst op School. Er wordt een cultuuroördinator bij het CK gesubsidieerd om een verbinding te leggen tussen onderwijs en cultureel aanbod. In het uitvoeringsprogramma, volgend op de kadernota, zal deze rol verder gedefinieerd worden. Het opnemen van projecten in het reguliere programma van de school, is een keuze die de scholen zelf maken.
Gevolg voor kadernota	geen
Inspraak	De HAFA wordt ingedeeld bij de software, maar in feite is de HAFA de harde schijf van de wijk
Antwoord	Verenigingsleven heeft een belangrijke functie in de wijken in Roermond. Vandaar dat de verschillende verenigingen met subsidies door de gemeente ondersteund worden. De subsidies hebben we gevat onder de verzamelnaam "software". Met hardware worden de gebouwde voorzieningen geduid.
Gevolg voor kadernota	geen
Inspraak	Cultuur word te vaak als amusement gezien, maar het educatieve aspect wordt steeds belangrijker. Daar ligt ons inziens de basis voor de culturele en sociale cohesie van Roermond.
Antwoord	De kadernota probeert voorwaarden te scheppen voor cultuur als belangrijke factor voor het maatschappelijke en economische leven in Roermond. Cultuureducatie is zeker in de maatschappelijke context een belangrijk element.
Gevolg voor kadernota	geen
Inspraak	Tot slot het R(egionaal) A(ctie) P(lan Cultuurbeleid) is in 2008 afgelopen. Het nieuwe landelijke cultuurbeleid loopt tot 2012. Waarom wijkt de gemeente af en laat de planning doorlopen tot 2014? Worden de gelden van 2009 en 2010 doorgesluisd?
Antwoord	De kadernota cultuurbeleid van de gemeente Roermond reikt verder dan de uitvoering van de nieuwe Provinciale en Rijksregeling Fonds Cultuurparticipatie. De gelden van 2009 en 2010 worden in de betreffende jaren ingezet.
Gevolg voor kadernota	geen

Bijlage 2

Verslag Cultuurdebat 15 oktober 2009

Notulen

Betreft Cultuuravond: Concept Kadenotitie Cultuurbeleid 2010 – 2014
Datum / Tijdstip 15 oktober 19.45 – 22.30 uur
Locatie Galerie Attica

Aanwezig

Gemeente Roermond

Wim Kemp, wethouder

Peter Marx, sectorhoofd Burgers en Samenleving

Marlène van Poeijer, beleidsmedewerker afdeling Welzijn

Ger Bothmer, kwartiermaker ECI (*gespreksleider*)

Peter Debets, trainee bestuursondersteuning (*notulen*)

Extern

Henk Sillen, beeldend kunstenaar, docent Centrum voor de Kunsten, organisator straattheater

Jeanine Hovelings, beleidsmedewerker Stedelijk Museum

Ton Wilbers, cultuurscout, Centrum voor de Kunsten

Marcel van Hoef, beeldend kunstenaar en initiator kunstroute

Hans van Bergen, stadsdichter en schrijver proza en drama

Loes Nuijten, CKV docent Stedelijk Lyceum Schondeln

Charlotte Laumans, eigenaresse Galerie Attica

Sjef van Royen, oud kunstcoördinator Stg. VO Midden Limburg

Annet Reyners, beleidsmedewerker Bibliorura

Patrick Duiker, directeur evenementenbureau

Hein Jambroers, evenementencoördinator City Management

Ferdinand Pleyte, medeorganisator kunstroute Midden Limburg, lijsttrekker D66

Patrick Schifffers, medeorganisator Solar

Kiki Aubel, coördinator dans en toneel van Centrum voor de Kunsten

Abdi Tahir, vertegenwoordiger jeugd Donderberg

Theo Willemsen, medeauteur advies Poppodium, medeadviseur/meewerker totstandkoming ECI en andere culturele activiteiten

John van Dijk, medeorganisator Cultuurnacht

Leon Evers, voorzitter stichting Samenwerkende Muziekgezelschappen, voorzitter Katoenen Dorp

Highlights

ECI

- Waardering voor ECI-concept: verschillende kunst en cultuurdisciplines verenigen in een gebouw (*Marcel van Hoef / allen*).
- ECI moet bovenregionale uitstraling krijgen: naast inzetten op winkelend DOC-publiek (x-percentages naar ECI / culturele infrastructuur, bijv. 10 procent), ook inzetten op het aantrekken van toeristen / dagjesmensen door middel van culturele infrastructuur zelf (*Allen*).
- Vragen t.a.v. financiële aspect: 200.000 euro voor beeldende kunst te weinig? (*Loes Nuijten*), kunnen de verschillende doelstelling worden gerealiseerd met de daarvoor beschikbare middelen? (*Allen*) (*Wim Kemp*: niet alle bullets / doelstellingen behoeven nieuw geld, ook door middel van krachtenbundeling en efficiency in organiseren kunnen progressie worden geboekt)

- Angst wethouder betreft niet alleen financieel gedeelte, maar ook het gevaar voor concentratie: hoe bedienen je de rest van de stad? (*Wim Kemp*)
- ECI moet dienstbaar zijn aan de stad, de wijk en aan de in deze nota geformuleerde doelstellingen (aan de cultuur zelf) en moet dit ook uitstralen. (*Allen*)
- Niet alleen aandacht voor integratie van bestaande organisaties in de ECI, maar ook vernieuwende, spontane activiteiten mogen niet vergeten worden (*Theo Willemsen*).
- ECI moet ook broeikas zijn voor jong talent, een kweekvijver en een kas waarin zaadjes kunnen rijpen en platform kunnen krijgen (*Hein Jambroers / allen*).
- Gaat niet iedereen op eigen ei zitten? Moeten we niet nu langzaam naar elkaar toegroeien? (*Kiki van Aubel*). In deze termen denken is inherent aan de fase (*Ger Bothmer*). Hoe krijg je verbindende factor boven tafel? Met fysieke structuur alleen redt je het niet. Dit zit veel meer bij de participanten zelf, dan bij de gemeente (*Peter Marx*).
- ECI niet als eiland, maar moet onderdeel van de stad zijn (*Sjef Royen*).
- ECI moet constant pieken op verschillende disciplines, constant niveau waarborgen (*Allen*).

Educatie

- Op jonge leeftijd kinderen in aanraking laten komen met kunst, cultuur en muziek (*Leon Evers, allen*).
- Te weinig aandacht voor muziek op scholen (*Leon Evers*). Door delegatie onderwijs wordt deze mening niet gedeeld (*Sjef Royen / Loes Nuijten*).
- Ergernis t.a.v. opmerking nota over oubolligheid fanfares / harmonieën (*Leon Evers*).
- Aandacht voor geschiedenis als aspect van cultuur (begraafplaats Kapel in 't Zand, historie v.d. stad) (*Theo Willemsen*).
- Bestaande, goede contacten met onderwijs waarborgen (*Loes Nuijten*). Ten aanzien hiervan wijziging in de nota: "blijven commitment van onderwijs gewenst". Andersom: onderwijs moet in gelegenheid gesteld worden om... (*Wim Kemp / Loes Nuijten*).
- Verplichting t.a.v. cultuur is weggefallen in het onderwijs. Het maakt geen verplicht onderdeel uit van de leerlijn (*Ton Wilbers*).
- Een gemis is het ontbreken van studenten (*Charlotte Laumans / allen*). De zoektocht om HBO onderwijs naar de stad te krijgen (bijv. middels dislocaties / werkplekken) wordt voorgezet (*Wethouder Kemp*).

Multiculturele / wijken / jongeren

- In de nota wordt gedacht vanuit de traditionele kaders. Muziekstromingen (*hiphop, rap*) en kunstvormen (*comic books, games*) die wel onder jongeren de interesse hebben, worden niet benoemd in de nota. (*Patrick Duiker*). We kennen deze stromingen niet (*Patrick Duiker / Theo Willemsen*).
- Veel jongeren (Donderberg) weten niet waar muziek en kunst te zien en horen is. (*Abdi Tahir*). Hoe bereiken we deze jongeren? (*zie ook onder communicatie*).
- Ten gevolge van de zapcultuur hebben de ongebonden kunsten een boost gekregen. Er ontstaan steeds andere kunstvormen die op andere plekken plaatsvinden of een plek behoeven. Hoe moeten wij als gemeente hierop inspelen? Anders missen we een hele generatie. (*Marlène van Poeijer*). Meer inzetten op Community Arts (*Allen*). Geen onnodige drempels creëren, ruimte faciliteren (*Hein Jambroers*). Geef jongeren een plek en publiek in de ECI (*Patrick Duiker*). Wijkinitiatieven zijn weg gesaneerd (*Henk Sillen*).
- Vernieuwing moet meer gewicht krijgen in de nota (*Theo Willemsen*).

Notulen

- Veel jongeren worden niet alleen niet gefaciliteerd middels een locatie / plek, maar weten ook niet de juiste ervaring en begeleiding te vinden (*Hans van Bergen*).
- Talent moet zichtbaar gemaakt worden, misschien wel actief gezocht worden (*Marlène van Poeijer*). Talentenjachten in ECI? (*Theo Willemsen*). Onderwijs ook een rol ten aanzien van cultuurscouting. (*Charlotte Laumans*).

Ontwikkeling cultuur / communicatie / ouderen

- De verschuivingen in de cultuur moeten niet worden bij- of aangestuurd. Iedere vereniging, organisatie of instelling moet hier zelf op inspelen (*Allen*).
- Moeten we niet nadrukkelijker keuzes maken in aanbod? Aanbod is alomtegenwoordig (*Ferdinand Pleyte*).
- Korte lijnen in de nieuwe opzet zijn zeer belangrijk (*Sjef Royen / allen*). Voorbeeld graffitiwand (*Ton Wilbers*).
- Om jongeren en niet-traditionele kunstvormen te bereiken, moet ook de communicatie niet-traditioneel worden ingericht (*Patrick Duiker / mede-organisator Cultuurnacht*).
- Ik mis ouderen (50-plussers) als doelgroep in de nota (met name ten aanzien van beeldende kunst een belangrijke doelgroep) (*Marcel van Hoef*). Zowel passieve als actieve doelgroep (*Wim Kemp / Marlène van Poeijer*).
- Prijs Beste Binnenstad zal worden ingezet in City Branding (*Hein Jambroers*).
- Uniformiteit in PR is (ten aanzien van ECI) belangrijk (*Patrick Schiffelers / Allen*). www.cityroermond.nl is begin, een evenementenagenda (*Hein Jambroers*).
- Zelfstandige PR drukt op subsidie verenigingen en organisaties. Zij hebben vaak de kennis niet en weten niet de juiste kanalen te bereiken (*Marcel van Hoef*). PR-bureautje / loket in ECI inrichten? (*Patrick Duiker*).
- Grote masten met banieren, blijven hangen bij winkelend publiek (*Marcel van Hoef*).

Conclusie

Zowel t.a.v. de maatschappelijke als economische waarde kunnen de aanwezigen zich vinden in de kadernota opgestelde doelstellingen.

Vervolgtraject

Het is waardevol vaker in deze setting bij elkaar te komen. De aanwezigen worden verzocht om ook de inspraakperiode van de kadernota te gebruiken om input te leveren voor uitvoeringsnota's.

Bijlage 3

Resumé gespreksavonden

- Culturele Instellingen
- Cultuureducatie en Amateurkunst
- Diversiteit

Betreft Cultuurmiddag: brainstormsessie culturele instellingen
Datum / Tijdstip 10 juli 13.00 – 15.00 uur
Locatie Galerie Attica

Aanwezig

Wim Kemp, wethouder
Marlene van Poeijer, beleidsmedewerker Welzijn gemeente Roermond
Peter Debets, trainee bestuursondersteuning (notulen)
Matu Huijbrechts, directeur Centrum voor de Kunsten
Jeannine Hovelings, beleidsmedewerker Stedelijk Museum
Cor van Helvoort, medewerker educatie en externe dienstverlening Gemeentearchief
Jos Saes, directeur Bibliorura
Henk Luiten, directeur Theaterhotel de Oranjerie
Richard Heijmann, directeur Azijnfabriek

Resumé

- de kadernota moet voldoende flexibel zijn om nieuwe, op zich zelf staande ontwikkelingen in te passen en te verknopen met de bestaande structuren.
- in de kadernota moet een juiste balans worden gevonden tussen cultuureducatie / cultuurmaatschappelijke pijler en de cultuureconomische pijler. Bij cultuureducatie wordt onder meer ingezet op de beleving van cultuur.
- het bereiken van diverse lagen van de bevolking is, gezien de centralisatie van de ECI, een extra aandachtspunt. (Intern → extern).
- de kadernota moet voorwaardenscheppend zijn voor diversiteit in vraag en aanbod.
- om bovenstaande punten te verwezenlijk moet in de kadernota voldoende worden ingezet op samenwerking op lokaal niveau met wijkraden en burgers (Community Arts, amateurkunsten, samenwerken vanuit de bron).
- de kadernota moet de centrumfunctie van de gemeente Roermond nadrukkelijk uitdragen. Samenwerking met de regio is voor het slagen van de centrumfunctie, alsook de bovenregionale functie van ECI van groot belang.
- uniformiteit in promotie en publiciteit: inzetten op een uniforme evenementenwebsite (kalender).

Betreft Cultuuravond: Cultuureducatie, amateurkunst en volkskunst
Datum / Tijdstip 13 juli 19.30 – 21.30 uur
Locatie Stedelijk Museum

Aanwezig

Wim Kemp, wethouder
Marlène van Poeijer, beleidsmedewerker Welzijn gemeente Roermond
Peter Debets, trainee bestuursondersteuning (notulen)
Anette Reijnders, medewerker bibliotheek
Ton Wilbers, cultuurscout, Centrum voor de Kunsten
Noortje Heijnen, Centrum voor de Kunsten
Shirley van Sprew, onderzoeker cultuureducatie t.b.v ECI
Annet van der Veer, beleidsmedewerker Welzijn gemeente Roermond
Bert van Cann, beleidsmedewerker Welzijn gemeente Roermond
Jeannine Hovelings, beleidsmedewerker Stedelijk Museum
Claske Mulder-v.d. Vegte, voorzitter toonkunskoor
W.M.J. Wetzels, secretaris toonkunskoor
Gerda Eijkelenberg, CKV-docent Stedelijk Lyceum Schöndeln
Luc van Oeteren, docent muziek basisonderwijs
Hans Schenk, CKV docent Citaverde college
Loes Nuijten, CKV docent Stedelijk Lyceum Schöndeln
Nanne van Pol, museumdocente stedelijk museum
Annemieke Broeke, medewerker collecties stedelijk museum

Resumé

- Het behoud van de bestaande contacten en korte lijnen is van groot belang voor cultuureducatie.
- Beiden partijen (onderwijs en culturele instellingen) dienen zich hiervoor in te zetten. In het bewaken van dit proces kan de gemeente Roermond een ondersteunende rol vervullen.
- De kwaliteit van het Roermondse cultuuraanbod is voor het onderwijs door het grotendeels wegvallen van het (leerlingen)vervoer van extra belangrijk en behoeft voortdurend de aandacht.
- Het stimuleren van diversiteit in aanbod en vraag is wenselijk.
- Het stimuleren van participatie van allochtone mensen / leerlingen aan culturele activiteiten is wenselijk. Ook het zichtbaar en toegankelijk maken van allochtone cultuuruitingen moet worden gestimuleerd.
- Zapcultuur, vergrijzing en de veranderde structuren in de samenleving vormen serieuze bedreigingen voor het vrijwilligersbestand en daarmee voor de kwaliteit van het cultuuraanbod. Het actief werven van vrijwilligers is wenselijk en moet worden gestimuleerd. Het opwaarderen van het imago van vrijwilligerswerk is hierbij van belang. De deskundigheid en inzet van vrijwilligers moet op waarde worden geschat. Culturele instellingen en organisaties worden gestimuleerd na te denken over de positie van vrijwilligers binnen hun organisatie. Mogelijkerwijs leidt dit tot een structureel en actief vrijwilligersbeleid.
- Het opwaarderen van het cultuurimage is van groot belang voor het slagen van cultuureducatie. De educatieve waarde van culturele activiteiten moet inzichtelijk worden gemaakt en nadrukkelijk zichtbaar zijn voor de buitenwereld.

Betreft Cultuuravond: Diversiteit en Community Arts
Datum / Tijdstip 16 juli 19.30 – 21.30 uur
Locatie Wijkgebouw De Vlonder

Aanwezig

Wim Kemp, wethouder
Albert Dahmen, afdelingshoofd Welzijn gemeente Roermond
Marlene van Poeijer, beleidsmedewerker Welzijn gemeente Roermond
Esther Giesberts, integratiecoördinator gemeente Roermond
Peter Debets, trainee bestuursondersteuning (notulen)
Ramon Janssen, graffiti kunstenaar, docent Centrum voor de Kunsten
Abdi Tahir, inwoner Donderberg, stagiair jongerenwerk Venlo
Patrick Duiker, directeur evenementenbureau
Ismaël, vertegenwoordiger multiculturele jongeren
Ali Bayrak, raadslid PvdA
Khadja, vrijwilliger Tigers Roermond, medeoprichter multicultureel muziekfestival Manus van Alles Maastricht
Dannielle Dankers, dichter
Ton Wilbers, cultuurscout, Centrum voor de Kunsten
Marcel van Hoef, beeldend kunstenaar en initiator kunstroute
Shirley van Sprew, onderzoeker cultuureducatie t.b.v. ECI
Johan Cortooms, teammanager jongerenwerk Wel.kom
Bayram Kucuk, voorzitter Limburgse stichting Liesimo

Resumé

- Het bestaande culturele aanbod is te eenzijdig/traditioneel, geniet te weinig bekendheid en is te perifeer.
- De vraagkant moet door culturele instellingen alsook door de gemeente Roermond actief worden geïnventariseerd en opgezocht.
- Het aanbod moet beter worden afgestemd op de vraag / behoefte.
- Het aanbod en de activiteiten moeten vanaf de bron worden georganiseerd in goed overleg en in samenwerking met de doelgroepen.
- De communicatie en informatievoorziening moet doeltreffender worden vormgegeven. Hierbij moet rekening worden gehouden met het imageprobleem waar cultuur onder leidt (culturele activiteiten worden primair gezien als amusement, en niet als educatief).
- Het oprichten van een platform van voortrekkers uit verschillende culturen is wenselijk.
- Mono- en multiculturele cultuuractiviteiten moeten worden gestimuleerd.
- Bij het organiseren van culturele activiteiten moet de doelgroep nauw worden betrokken. Community Arts leent zich hiervoor uitstekend.
- Het subsidiebeleid moet worden vereenvoudigd, de informatievoorziening verbeterd en de insteek van het beleid veranderd: niet 'u vraagt, wij draaien mee', maar 'wij vragen, draait u mee?'
- Aan culturele instellingen moet budget ter beschikking worden gesteld, dat zij vrij kunnen besteden (en vooraf niet hoeven te verantwoorden).